

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 9 november 2021
(OR. en)

13702/21

AGRI 529
AGRIORG 126
AGRIFIN 133

NOTA

van: het secretariaat-generaal van de Raad
aan: Raad

Betreft: Situatie op de markten
- Gedachtewisseling

Voor de delegaties gaat hierbij een nota over bovengenoemd onderwerp, die zal worden besproken in de zitting van de Raad (Landbouw en Visserij) op 15 november 2021.

Situatie op de landbouwmarkten¹**Algemeen**

1. Het herstel van de agrovoedingssector van de EU zet zich over het algemeen door nu de horeca geleidelijk heropent en de beperkingen op het verkeer van personen en goederen in verband met de COVID-19-crisis worden opgeheven. Zoals verwacht, heeft de vraag van de VS en China, de tweede en de derde bestemming van agrovoedingsproducten uit de EU, de uitvoer van de EU gestuurd, vooral wat betreft zuivel, varkensvlees en olijfolie. Het herstel van de bilaterale handel met het VK, de eerste uitvoerbestemming van de EU, werd eveneens bevestigd. Dit moet echter verder worden opgevolgd, aangezien er nog fricties en onzekerheden in verband met toekomstige grenscontroles zijn, en de resultaten van de vrijhandelsovereenkomst die het VK onlangs met derde landen heeft ondertekend, moeten worden afgewacht.
2. Tot voor enkele maanden waren de vooruitzichten voor de landbouwmarkten van de EU in 2021/22 vrij gunstig, dankzij een dynamische mondiale vraag, met recordprijzen wereldwijd tot gevolg, die in zekere mate ook terug te zien waren in de prijzen in de Unie. Zoals zeer veel lidstaten² aangaven, heeft echter een combinatie van factoren, waaronder het herstel van de economieën van de EU, de VS en China bijgedragen tot de huidige stijging van de energieprijzen, met name de aardgasprijzen in Europa, die nieuwe recordhoogten bereiken, en een sterk effect hebben op de prijzen van de belangrijkste inputproducten voor de landbouw, met name de prijzen van meststoffen, die in een jaar tijd bijna zijn verdubbeld. De meststofindex van de Wereldbank van september 2021 lag 77 % boven de index van 2020. De hoge energieprijzen in combinatie met de verstoring van toeleveringsketens door de verspreiding van de deltavariant van het coronavirus, aanvankelijk in Azië, hebben de transportkosten doen stijgen en de spanningen op de grondstoffenmarkten doen toenemen. Voor sommige sectoren, zoals de varkensvleessector, hebben de stijgende kosten van inputproducten, met name van voeder, de winstmarges uitgehold tot onaanvaardbare niveaus.

¹ Op basis van de kortetermijnvooruitzichten van de Commissie en de opmerkingen van de lidstaten (doc. 13698/21).

² Waaronder BG/CZ/DK/DE/EE/IE/ES/HR/CY/LV/LT/MT/PL/PT/RO/SK/FI.

Een meerderheid van de lidstaten³ heeft op deze situatie gewezen. Over het algemeen is de inflatiedruk sterker geworden: de prijzen van energie, grondstoffen, meststoffen en, het meest opvallend, vrachtvervoer zijn in de eerste helft van 2021 en onlangs nog scherp gestegen. Hoewel de ECB op dat punt optimistisch blijft, moeten de marktontwikkelingen in deze sectoren van nabij worden gevolgd.

Situatie in de belangrijkste sectoren

3. Ondanks het koude weer aan het begin van het voorjaar, dat, samen met andere factoren, heeft bijgedragen tot de huidige hoge prijzen voor diervoeder, hebben het warme weer en de regenval sinds het begin van de zomer Europa op koers gezet voor goede opbrengsten van **graan en oliehoudende** zaden in het algemeen. De totale graanproductie in de EU in 2021/22 wordt geraamd op 292,2 miljoen ton, zijnde een toename met 5,1 % op jaarbasis (+4,9 ten opzichte van het 5-jaargemiddelde), die met name te danken is aan het herstel van de tarweproductie, die op 132 miljoen ton wordt geschat (+7,9 % ten opzichte van het 5-jaargemiddelde). De productie van zachte tarwe en mais heeft mede tot die toename bijgedragen. De graanprijzen in de EU blijven over het algemeen hoog. De goede oogst zou voor voldoende aanvoer van tarwe voor diervoeders kunnen zorgen, maar de hoge prijzen, samen met de gunstige omstandigheden voor grasland (behalve op het Iberisch schiereiland) zullen naar verwachting het gebruik van granen voor diervoeders stabiel houden op 162,2 miljoen ton. De productie van oliehoudende zaden in de EU in 2021/22 wordt op 30,4 miljoen ton geraamd. Deze stijging met 10 % op jaarbasis, na de daling in 2020/21, zou de EU-markt moeten ontlasten door de grotere beschikbare hoeveelheden, hoewel het aanbod aan koolzaad krap zou blijven als gevolg van de lage beginvoorraden.
4. De prognose voor de **suikerbieten**opbrengst in de EU in 2021/22 is veel gunstiger dan vorig seizoen en ligt ook 3 % boven het 5-jaargemiddelde, op 75,1 t/ha. Met een geraamd EU-suikerbietenareaal van 1,5 miljoen ha zou de suikerbietenproductie in de EU kunnen oplopen tot 113 ton, zijnde 13,6 % meer dan in het afgelopen seizoen. De wereldprijzen bleven relatief hoog, terwijl de suikerprijs in de EU begin voorjaar de hoogste was in drie jaar.
5. De EU-markt voor **rijst** is relatief rustig, met weinig invoer, hoge binnenlandse prijzen en goede weersomstandigheden in het plantseizoen. De mondiale rijstmarkt wordt gekenmerkt door hoge prijzen, lage handelsvolumes en aanhoudende onderbrekingen door een tekort aan containers, zeer hoge verschepingskosten, COVID-19-knelpunten (India) en politieke protesten (Myanmar/Birma).

³ Waaronder BE/BG/CZ/DK/DE/IE/ES/HR/CY/LV/LT/HU/AT/PL/RO/SK/FI.

6. De EU-productie van **olijfolie** in 2021/22 blijft naar verwachting op het niveau van de laatste campagne (ongeveer 2 miljoen ton). Ondanks sterkere stromen naar de VS blijft de groei van de EU-uitvoer bescheiden, maar wel boven het gemiddelde. Herbevoorrading in bepaalde uitvoerbestemmingen en de heropening van de horeca zouden moeten bijdragen tot een toename van de uitvoer, terwijl de EU-consumptie zou kunnen afnemen als gevolg van een kleinere beschikbaarheid en bovengemiddelde prijzen. In sommige gebieden van de Unie, zoals Kroatië, werd de sector getroffen door ongunstige weersomstandigheden, bovenop het algemene probleem van de hoge prijzen voor inputproducten.
7. De **melk**productie in de EU bleef in de eerste helft van 2021 stabiel en zal volgens de prognoses ook in het derde kwartaal stabiel blijven, terwijl de leveringen in het vierde kwartaal zullen toenemen, waardoor de melkinzameling 0,3 % hoger zal uitkomen dan in 2020. De opbrengsten stijgen met 1,3 %, trager dan verwacht doordat aangekocht diervoeder minder betaalbaar is geworden. De productie van consumptiemelk zal naar verwachting terugkeren naar de dalende trend van vóór de coronacrisis, maar de uitvoer van verse zuivelproducten zou moeten toenemen. De prijzen voor rauwe melk in de EU zijn sinds april vrij stabiel gebleven dankzij de stabiele prijzen voor kaas in de EU en een recente toename van andere zuivelprijzen in de EU als gevolg van met name de Chinese vraag. Door een verwachte vertraging van de Chinese vraag, een mogelijk lagere vraag op een aantal prijsgevoeligere markten, en een groter aanbod van melk in de EU in de komende maanden, zal de seizoensgebonden winterstijging van de melkprijs in de EU waarschijnlijk beperkt zijn. Kaas en room bleven de voornaamste verwerkingsopties, ondersteund door een goede uitvoer uit de EU. In de komende maanden zullen naar verwachting echter meer boter en mageremelkpoeder worden geproduceerd, waarschijnlijk om de binnenlandse vraag te dekken, aangezien de EU-prijzen momenteel minder concurrerend zijn op de wereldmarkten (met name op prijsgevoelige markten in Afrika en Azië waar de vraag is verminderd).

8. Terwijl de **vlees**markten in de eerste helft van het jaar goed presteerden, is de situatie de laatste maanden veranderd, voornamelijk als gevolg van de uitholling van de winsten door de stijgende kosten voor voeder (granen, oliehoudende zaden en perskoeken) en de hogere prijzen van inputproducten. In sommige delen van de Unie blijft de veehouderij kwetsbaar door een daling in de productie en hogere kosten. Voor de **varkensvlees**sector is de situatie nog ernstiger, gezien het huidige overaanbod op de EU-markt, dat de prijzen verder doet dalen terwijl de kosten voor voeder hoog zijn. Die situatie zou eind 2021 evenwel kunnen verbeteren, aangezien de productiestijging zou moeten vertragen. De toename van de uitvoer naar verschillende bestemmingen zal naar verwachting de verminderde uitvoer naar het VK blijven compenseren. Toch blijven de dalende varkensvleesprijzen in China een punt van bezorgdheid, gezien de gevoeligheid van de sector na de keldering van de prijzen vorig jaar.
9. De **rundvlees**productie in de EU zal naar verwachting licht dalen in 2021, voornamelijk door de verkleining van de veestapels in de rundvlees- en zuivelsector in combinatie met een geringere vraag van de horeca. De uitvoer naar hoogwaardige markten, zoals Japan, Noorwegen en Hongkong, neemt toe, terwijl de uitvoer naar het VK aanzienlijk daalt als gevolg van handelsfricties. De aanhoudende effecten van aviaire influenza (AI), de verminderde vraag van de horeca en hoge voederkosten vormen een belemmering voor de productie van **pluimveevlees** in de EU, die in 2021 naar verwachting met ongeveer 1 % zal afnemen. De handelspartners van de EU passen AI-gerelateerde verboden toe, die negatieve gevolgen hebben voor de uitvoer in 2021. De vooruitzichten voor een grotendeels positieve handelsbalans in 2022 worden niet overschaduwed door de aanstaande inwerkingtreding van de controles van sanitaire en fytosanitaire normen door het VK. De EU-markt voor **schapenvlees** kampt met sterke mondiale en binnenlandse aanvoertekorten (EU-productie + 1,3 %), die tot relatief hoge prijzen leiden. De uitvoer uit Nieuw-Zeeland wordt gedeeltelijk naar Azië verlegd, terwijl er tegelijk hogere verschepingskosten worden aangerekend. De huidige handelssituatie tussen de EU en het VK blijft voor neerwaartse druk op de in- en uitvoer zorgen.

10. Volgens de laatste gegevens van de lidstaten ligt de **wijn**productie voor het huidige verkoopseizoen 9 % hoger dan vorig jaar. Wat de wijnhandel in de EU betreft, was de situatie langzaam aan het stabiliseren, met een aanzienlijke toename van het uitvoervolume en de waarde in het voorjaar. Tegelijkertijd meldde een aantal lidstaten⁴ dat de **groente- en fruitsector** ernstig werd getroffen door de ongunstige weersomstandigheden in het voorjaar en daarna. Voor perziken, nectarines en abrikozen werd een van de kleinste Europese oogsten in 30 jaar verwacht, met een geraamde daling met 35 % à 40 % ten opzichte van het 5-jaargemiddelde. Daarentegen wordt aangenomen dat de appeloogst zeer goed is, waardoor de prijzen onder druk komen te staan, zoals Polen meldt, maar waarbij de consumptie sterk blijft. De sinaasappelproductie in de EU, die in Italië te lijden had van ongunstige weersomstandigheden, zal naar verwachting licht dalen, waarbij verse sinaasappelen de consumptie van verwerkt sinaasappelsap blijven vervangen. Wat de internationale handel in groente en fruit betreft, namen de handelsstromen na een recordjaar in 2020 in de eerste maanden van 2021 af, waarbij zowel de waarde van de invoer als die van de uitvoer op jaarbasis met meer dan 10 % daalde, voornamelijk als gevolg van de brexit. De situatie is daarna verbeterd, maar waakzaamheid is nog steeds geboden om de oorzaken van de fricties bij grenscontroles van het VK aan te pakken.

Slotopmerkingen

11. Tot slot wordt de Commissie verzocht deze informatie zo nodig tijdens de zitting van de Raad aan te vullen, en eventueel te verwijzen naar maatregelen die zijn genomen of gepland om specifieke problemen aan te pakken, rekening houdend met de verzoeken en opmerkingen van de lidstaten. De lidstaten wordt op hun beurt verzocht opmerkingen bij de informatie van de Commissie te formuleren, zonder te herhalen wat reeds in dit voorbereidende document en in hun schriftelijke opmerkingen staat, en alle andere informatie te verstrekken die zij nodig achten.

⁴ ES/HR/IT/CY/PL.